

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

26 בפברואר 2008

210

כ' באדר א' התשס"ח

עמוד

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון מס' 41) (שירות סינון של תכנים בלתי הולמים לקטינים באינטרנט), התשס"ח-2008	204
הצעת חוק מכירת רכב משומש (זכאות למידע וגילוי נאות), התשס"ח-2008	207
הצעת חוק חובת גילוי נתונים בדבר פליטת מזהמים בפרסומות של כלי רכב, התשס"ח-2008	209
הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 26) (ביטול עסקה מתמשכת), התשס"ח-2008	211

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון מס' 41) (שירות סינון של תכנים בלתי הולמים לקטינים באינטרנט), התשס"ח-2008*

1. הוספת סעיף 4ט בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן - החוק העיקרי), אחרי סעיף 44 יבוא:

4ט. (א) בסעיף זה -
"שירות סינון של תכנים בלתי הולמים לקטינים באינטרנט"
"אתרים בלתי הולמים לקטינים" - אתרי אינטרנט שעיקר תוכנם אלימות, הימורים או חומר תועבה כמשמעותו בחוק העונשין, ובכלל זה אחד מאלה:
(1) הצגת יחסי מין שיש בהם אלימות, התעללות, ביוזי, השפלה או ניצול;
(2) הצגת יחסי מין עם קטין או עם אדם הנחזה לקטין;
(3) הצגת אדם או איבר מאיבריו כחפץ זמין לשימוש מיני;
והכל כשהתכנים באתרים האמורים אינם, באופן מובהק, בעלי ערך אמנותי, מדעי, חדשותי, חינוכי או הסברתי;

ד ב ר י ה ס ב ר

הוא יכול לגלוש; השנייה - סינון רשתי בתשתית ספק הגישה לאינטרנט. הגבלת הגישה לתכני אינטרנט בשיטה זו מבוצעת על ידי מערך סינון מרכזי המותקן בתשתית ספק הגישה לאינטרנט, שמספק שירות סינון תכנים לכלל מנויי הספק הנדרשים לו.

הטכנולוגיות הזמינות כיום לחסימת הגישה לאתרי האינטרנט תוך שימוש במערך סינון כאמור מבוססות בעיקר על סינון בהתאם לרשימות כינויי אתרים (URL) באינטרנט. באחת הדרכים אפשר להחיר גישה ל"רשימה לבנה" בלבד, דהיינו חסימת הגישה לכל אתר שאינו מופיע ברשימה. בדרך אחרת אפשר להגביל את הגישה לכל האתרים המצויים ב"רשימה השחורה", קרי מתן אפשרות גישה לכל האתרים באינטרנט שאינם מופיעים באותה רשימה. רשימת אלה אינן מעודכנות באופן מקוון (אינן online), ונדרש לעדכן מעת לעת. מערך סינון רשתי מרכזי מהסוגים האמורים נועד בדרך כלל ליצור חסימה קבועה לכלל המשתמשים בשירות, ואינו מאפשר הסרת חסימה בזמן אמת לבקשת המנוי. ללא מנגנון משלים נחשב סינון בהתאם ל"רשימה לבנה" או "רשימה שחורה" לסינון בעל ביצועים נחותים.

טכנולוגיות סינון רשתי איכותיות שיש להן ביצועי סינון סבירים מאפשרות ניתוח בזמן אמיתי של תוכן המידע המועבר באינטרנט וחסימת פעילויות על פי דפוסי שימוש שהוגדרו מלכתחילה, מעבר לשימוש ב"רשימות שחורות" כמנגנון בדיקה ראשוני. עקב מגבלות טכנולוגיות הפוגעות

סעיף 1 לפי המצב כיום, מחויבים ספקי הגישה לאינטרנט, בהתאם לרישיון שניתן להם לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן - חוק התקשורת), ליידע מנוי על הסיכונים הנשקפים לו מהשימוש באינטרנט במועד הצטרפותו של המנוי לשירותיו של ספק גישה לאינטרנט (ISP) ועל דרכי סינון אפשריות של גישה לתכנים מסוימים באינטרנט. עם זאת, אין היענות נרחבת של מנויים לשירות של סינון תכנים.

מטרתה של הצעת החוק המתפרסמת בזה היא לצמצם את חשיפתם של קטינים לאתרים בלתי הולמים לקטינים באינטרנט, ובין היתר, לאתרים שעיקר תוכנם אלימות, הימורים או חומר תועבה, על ידי חיוב של ספקי הגישה לאינטרנט לתת למנוייהם מידע בנוגע לאתרים פוגעניים ולאפשרויות הסינון של אתרים אלה.

מבחינה טכנולוגית יש כיום שתי חלופות לסינון תכנים באינטרנט: הראשונה - סינון תכנים באמצעות תוכנה המותקנת במחשב האישי של המשתמש הסופי. סינון תכנים בטכנולוגיה זו נפוץ ומקובל בעולם לשם הגבלת גישה של קטינים לאינטרנט ולשם בקרת הורים על פעילות ילדיהם באינטרנט. מרבית תוכנות הסינון שנועדו להתקנה במחשב האישי של המשתמש הסופי מאפשרות לאחראי על המערכת, בדרך כלל ההורה, להגדיר חשבון נפרד שבו שם משתמש וסיסמא לכל משתמש באותו מחשב אישי, וכן להגדיר לכל משתמש רמת סינון שונה לאתרים שאליהם

* הצעת חוק מס' 892/17/פ: הועברה לוועדה ביום י' באדר התשס"ז (28 בפברואר 2007).
1 ס"ח התשמ"ב, עמ' 218; התשס"ח, עמ' 70.

"הודעת מנוי" - הודעה מפורשת שנמסרה מאת המנוי אל ספק הגישה לאינטרנט בדבר רצונו של המנוי לקבל שירות סינון של אתרים בלתי הולמים לקטינים (בסעיף זה - שירות סינון תכנים) או שלא לקבל, ובלבד שהודעה של מנוי בדבר רצונו שלא לקבל שירות סינון תכנים תימסר רק על ידי מנוי שזוהה כבגיר;

"ספק גישה לאינטרנט" - מי שקיבל רישיון לפי חוק זה או מי שפועל מכוח היתר כללי לפיו, הנותן שירות גישה לאינטרנט, לרבות בעל רישיון כללי למתן שירותי רדיו טלפון נייד הנותן שירות כאמור באמצעות ציוד קצה נייד.

(ב) ספק גישה לאינטרנט יציע למנויו, במועד ההתקשרות לקבלת שירות גישה לאינטרנט או במועד חידושה, שירות סינון תכנים שיעודכן מעת לעת, בהתאם להתפתחויות טכנולוגיות, באחת מדרכים אלה, לפי בחירת המנוי, והכל בכפוף לקיומה של טכנולוגיה זמינה ויעילה למתן שירות סינון תכנים לציבור מנויו;

- (1) התקנה של אמצעי לסינון התכנים על ידי המנוי;
- (2) הפעלה של אמצעי לסינון על ידי ספק גישה לאינטרנט בתשתית של ספק הגישה, באופן שקבע השר בתקנות;
- (3) בדרך אחרת כפי שקבע השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע בתקנות את האמצעי לסינון רשתי בתשתית ספק הגישה, כשאמצעי כזה יהיה זמין ויעיל מבחינה טכנולוגית (סעיף ט4(ב)(2) המוצע).

כדי לוודא שמנוי יהיה מודע לאפשרות לקבל שירות סינון תכנים באחת הדרכים האמורות, מוצע כי ספק גישה לאינטרנט לא יהיה רשאי לתת למנוי שירות גישה לאינטרנט אלא לאחר שקיבל הודעה מהמנוי, במועד ההתקשרות או במועד חידושה, בדבר רצונו לקבל שירות סינון תכנים או בדבר אי רצונו בכך (להלן - הודעת מנוי) (סעיף ט4(ג) המוצע). ספק גישה לאינטרנט לא יהיה רשאי לגבות מהמנוי תשלום בעד שירות סינון תכנים שיינתן לפי הצעת החוק נוסף על התשלום שהוא גובה בעד שירות הגישה לאינטרנט, וכך עלות השירות לא תהווה מחסום מפני קבלתו (סעיף ט4(ד) המוצע).

כמו כן, מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין ביצוע הוראות הסעיף המוצע, לרבות לעניין תכונות ומאפיינים של אמצעי סינון, יידוע מנויים בדבר שירות סינון תכנים והדרכים למסירת הודעת מנוי ולשינויה. מאחר שלפי הצעת החוק הודעה בדבר רצונו של מנוי שלא לקבל שירות סינון תכנים תימסר רק על ידי מנוי שזוהה כבגיר, מוצע להסמיך את השר לקבוע גם את אופן זיהויו של מנוי כבגיר (סעיף ט4(ה) המוצע).

בקצב הגלישה, שיטה מתקדמת זו מוגבלת, בדרך כלל, למספר קטן יחסית של מנויים, המוערך בכמה אלפי גולשים, ולכן היא ישימה לרשתות פרטיות, לארגונים, למקומות עבודה, למוסדות חינוך וכדומה. ואולם, אין כיום פתרונות זמינים לסינון תכנים המשלב ניתוח מקוון עבור מספר רב של מנויים.

בעיה נוספת של שיטת הסינון המקוונת של תכני אינטרנט היא דיוק הסינון. מבדיקה שערך משרד התקשורת עולה כי מצד אחד היתה חסימת חסר בשיעור של 5%-10% מאתרי האינטרנט שלא נחסמו, אף שלפי תכניהם היה עליהם להיחסם. מנגד, היתה חסימת יתר של 0.1%-0.3% מאתרי האינטרנט, אף שלפי תכניהם הם לא היו אמורים להיחסם.

לפי ההסדר המוצע בהצעת החוק, ספק גישה לאינטרנט יציע למנויו, במועד ההתקשרות לקבלת שירות גישה לאינטרנט או במועד חידוש ההתקשרות, שירות סינון תכנים שיעודכן מעת לעת, בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות באחת משלוש הדרכים האלה, לפי בחירת המנוי: התקנה של אמצעי לסינון התכנים על ידי המנוי; הפעלה של אמצעי לסינון על ידי ספק גישה לאינטרנט בתשתית של ספק הגישה, באופן שקבע שר התקשורת (להלן - השר) בתקנות; בדרך אחרת כפי שקבע השר (סעיף ט4(ב) המוצע). מאחר שכאמור אין כיום אפשרות טכנולוגית זמינה ויעילה לסינון תכנים רשתי בתשתית של ספק הגישה, מוצע להסמיך את השר

(ג) ספק גישה לאינטרנט לא ייתן למנוי שירות גישה לאינטרנט אלא לאחר שקיבל מהמנוי, במועד ההתקשרות או במועד חידושה, הודעת מנוי.

(ד) בעד שירות סינון תכנים הניתן לפי סעיף זה, לא יגבה ספק גישה לאינטרנט מהמנוי תשלום נוסף על התשלום שהוא גובה בעד שירות הגישה לאינטרנט.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ביצוע סעיף זה, לרבות לעניין תכונות ומאפיינים של אמצעי סינון, יידוע מנויים בדבר שירות סינון תכנים, הדרכים למסירת הודעת מנוי ולשינויה ואופן זיהוי מנוי כבגיר".

2. תיקון סעיף 37ב בסעיף 37ב(ב) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) הפר הוראה מהוראות סעיף 4ט או תקנה, קביעה או הוראה שנקבעו לפיו."

3. (א) ספק גישה לאינטרנט יפנה, בתוך שישים ימים מיום תחילתו של חוק זה, אל מי שהיה מנוי שלו ערב תחילתו של חוק זה, לצורך קבלת הודעת מנוי; לא קיבל ספק גישה לאינטרנט הודעת מנוי ממנוי כאמור, יחולו הוראות סעיף 4ט(ג) לחוק העיקרי החל מהמועד שבו יחדש המנוי את ההתקשרות לקבלת שירותי גישה לאינטרנט; בסעיף זה, "ספק גישה לאינטרנט" ו"הודעת מנוי" - כהגדרתם בסעיף 4ט לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה.

(ב) (1) קבע השר תקנות לפי סעיף 4ט(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יפנה ספק גישה לאינטרנט, בתוך שישים ימים מיום תחילתן של התקנות האמורות, אל מי שהיה מנוי שלו ערב תחילתן, לצורך קבלת הודעת מנוי, אף אם פנה אליו בהתאם להוראות סעיף קטן (א).

(2) לא קיבל ספק גישה לאינטרנט הודעת מנוי ממנוי כאמור בפסקה (1) בתוך שלושים ימים, יפנה אליו שוב, ואם גם לאחר הפנייה החוזרת לא קיבל ספק גישה לאינטרנט הודעת מנוי ממנוי כאמור, ייתן לו ספק הגישה לאינטרנט שירות סינון תכנים בדרך הקבועה בתקנות, ובלבד שהודיע למנוי כי שירות הגישה לאינטרנט שהוא מספק לו מכיל שירות סינון תכנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

בתשתית ספק גישה לאינטרנט (להלן - תקנות הסינון), יהיו הספק לפנות אל מי שהיה מנוי שלו ערב תחילת תקנות הסינון, בתוך שישים ימים מיום תחילתן, אף אם פנה אליו בהתאם להסדר המפורט לעיל. אם ספק הגישה לא יקבל הודעת מנוי לאחר שלושים ימים ממועד הפנייה כאמור, יהיה עליו לפנות שוב אל המנוי, ואם גם לאחר הפנייה השנייה לא יקבל הספק הודעת מנוי, יהיה עליו לספק למנוי שירות סינון תכנים בתשתית של ספק הגישה, ובלבד שידיע למנוי ששירות הגישה לאינטרנט שהוא מספק לו מכיל שירות סינון תכנים (סעיף קטן (ב)).

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה לא נדונו בוועדת הכלכלה של הכנסת השאלות החוקתיות שהצעת החוק מעלה, ובין היתר טענות שהועלו בדבר פגיעה אפשרית בחופש הביטוי, בזכות לקניין ובהגנה על הפרטיות.

חבר הכנסת אמנון כהן

סעיף 2 על ספק גישה לאינטרנט שיפר הוראה מהוראות סעיף 4ט המוצע או תקנה, קביעה או הוראה שייקבעו לפיו, יושת עיצום כספי בשיעור של 2% מהסכום הבסיסי כהגדרתו בסעיף 37א לחוק התקשורת, ובלבד שלא יפחת מסכום שהוא פי שבעה מהקנס השווה היום ל-12,900 שקלים חדשים, והכל בהתאם לקבוע בסעיף 37ב(ב) לחוק התקשורת.

סעיף 3 בנוגע למנויים הקיימים של ספקי הגישה לאינטרנט, מוצע כי ספק גישה לאינטרנט יפנה אל מי שהיה מנוי שלו ערב תחילתו של החוק המוצע, בתוך שישים ימים מיום תחילתו, כדי לקבל הודעת מנוי. כמו כן, מוצע כי אם ספק הגישה לאינטרנט לא יקבל הודעת מנוי, ההוראה האוסרת עליו לספק למנוי שירות גישה לאינטרנט תחול רק לאחר שיקבל ממנו הודעת מנוי (סעיף קטן (א)). עם זאת, אם השר יקבע תקנות בנוגע לסינון תכנים רשת

הצעת חוק מכירת רכב משומש (זכאות למידע וגילוי נאות), התשס"ח-2008*

1. בחוק זה -
"מידע" - מידע אודות תיקונים או טיפולים שבוצעו ברכב או כל מידע אחר שיש בו כדי להעיד על מצבו המכני של הרכב;
"עוסק ברכב" - עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן - חוק הגנת הצרכן), שעיסוקו מכירת רכב משומש;
"צרכן" - כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן;
"רכב משומש" - רכב שנרשם לפי פקודת התעבורה², אשר נמכר לפחות פעם אחת.
2. (א) בעל רכב שרכש רכב משומש זכאי לקבל מכל מוסך שבו תוקן או טופל הרכב ומכל מבטח, כל מידע שיש בידיהם אודות הרכב; בסעיף זה, "מבטח" - כהגדרתו בפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.³
(ב) מוסך או מבטח, לפי העניין, רשאי לגבות תשלום בעד ההוצאות הכרוכות במסירת מידע כאמור בסעיף קטן (א).
3. (א) לא יעשה עוסק ברכב עסקה בעניין מכירת רכב משומש, אלא אם כן התקיימו גילוי נאות כל אלה:
(1) נחתם חוזה בכתב בינו לבין הצרכן (בסעיף זה - החוזה);
(2) העוסק ברכב מסר לצרכן, עד למועד חתימת החוזה ובנפרד מהחוזה, טופס חתום בידו, שמפורטים בו הפרטים כאמור בסעיף קטן (ב) (בסעיף זה - טופס גילוי);
(3) הצרכן אישר בחתימת ידו את קבלת טופס הגילוי.
(ב) עוסק ברכב יפרט במדויק, בטופס הגילוי, את הפרטים שלהלן:
(1) שמו המלא של העוסק ברכב, מספר הזהות שלו ומענו המלא; היה העוסק ברכב תאגיד - גם את סוג התאגיד, מספרו ומקום רישומו;
(2) שמו המלא של בעל הרכב, מספר הזהות שלו ומענו המלא; היה הבעלים תאגיד - גם את סוג התאגיד, מספרו ומקום רישומו;
(3) מספר הבעלים הקודמים של הרכב וככל הידוע לו, אם היה בעלים קודם חברת שעיסוקה שכר-מכר (ליסינג) - גם את זהותה של החברה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי הצעת החוק, בעל רכב שרכש רכב משומש יהיה זכאי לקבל מכל מוסך שבו תוקן או טופל הרכב ומכל מבטח רכב, כל מידע שיש בידיהם אודות הרכב. המוסך או המבטח, לפי העניין, יהיה רשאי לגבות תשלום עבור ההוצאות הכרוכות במסירת המידע (סעיף 2). בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן ועדת הכלכלה של הכנסת (להלן - הוועדה) את הצורך לקבוע תקרה לתשלום האמור, בין בחוק זה ובין לפי חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996.

להצעת החוק המתפרסמת בזה שתי מטרות: הראשונה, לקבוע את זכותו של רוכש רכב משומש לקבל מידע אודות תיקונים או טיפולים שבוצעו ברכב, והשנייה, לקדם גילוי נאות בעסקאות למכירת רכב משומש על ידי סוחרי רכב. מידע כאמור יסייע בבחינת כדאיות הרכישה, בין היתר בהתחשב ברמת בטיחותו של הרכב, רמת תחזוקתו, מחירו וסחירותו. הגילוי הנאות נועד להגן על צרכנים מפני סוחרי רכב שאינם מגלים להם את כל הפרטים הקשורים לרכב, וכן מפני סוחרי רכב שאינם מוסרים את זהותם האמיתית לרוכש.

* הצעת חוק מס' פ/2267/17: הועברה לוועדה ביום י"א בחשוון התשס"ח (23 באוקטובר 2007); הצעת חוק מס' פ/930/17: הועברה לוועדה ביום י"ח בכסלו התשס"ח (28 בנובמבר 2007).

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320.

- (4) פגיעות שנגרמו לרכב, ככל הידוע לעוסק ברכב, עד למועד מסירת טופס הגילוי;
- (5) מספר הקילומטרים שעבר הרכב מיום רישומו לראשונה ועד למועד מסירת טופס הגילוי;
- (6) הסכום שישולם עבור הרכב.

- (ג) בכל עסקה בעניין רכישת רכב משומש יגלה העוסק ברכב לצרכן כי הוא סוחר בכלי רכב דרך עיסוק.
- (ד) לעניין סעיף זה, יראו מי שמוכר רכב שלא בבעלותו כעוסק ברכב, אלא אם כן הוכח אחרת.

עונשין	4.	העובר על הוראות סעיף 3, דינו - קנס פי שבעה מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
שמירת דינים	5.	אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר.
תחילה	6.	תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

ל-182,700 שקלים חדשים (סעיף 4). גובה הקנס תואם את גובה הקנס הקבוע בשל הפרת חובת הגילוי בסעיף 23 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.

למען הסר ספק, וכדי לא לפגוע בהוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, מוצע לקבוע כי אין בהוראות הצעת החוק כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר (סעיף 5).

ההסדרים המוצעים בהצעת החוק, ובייחוד חובת המסירה של טופס הגילוי, נועדו להקל על רוכש רכב משומש שנמסרו לו פרטים כוזבים או מידע חסר על הרכב, לפעול בהתאם להוראות סעיפים 14 ו-15 לחוק החווים (חלק כללי), התשל"ג-1973, ולבטל את החוזה.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תשקול הוועדה את הצורך להטיל על רשות הרישוי במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים חובה לציין ברישיון הרכב, אגב המבחן השנתי לרכב, את מספר הקילומטרים שעבר אותו רכב עד למועד הרישום כאמור, לשם מתן מידע מלא יותר לרוכשי רכב משומש.

בסעיף 3 המוצע, שעניינו גילוי נאות, מוצע לקבוע כי עוסק ברכב לא יעשה עסקה בעניין מכירת רכב משומש, אלא אם כן נחתם חוזה בכתב בינו לבין הצרכן (סעיף קטן (א)). עוד מוצע לחייב עוסק ברכב למסור לצרכן, עד למועד חתימת החוזה ובנפרד מהחוזה, טופס גילוי ובו כל הפרטים הנוגעים לעסקה, כגון פרטי המוכר, מצב הרכב, מחיר הרכב וההיסטוריה שלו (סעיף קטן (ב)). מוצע גם להטיל על עוסק ברכב לגלות לצרכן, בכל עסקה בעניין רכישת רכב משומש, כי הוא סוחר בכלי רכב דרך עיסוק, וכן מוצע לקבוע חזקה שלפיה מי שמוכר רכב שלא בבעלותו ייחשב לסוחר בכלי רכב, אלא אם כן הוכח אחרת (סעיפים קטנים (ג) ו-(ד)).

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון הוועדה בשאלה אם יש להוסיף לפרטים אשר נדרש לגלותם בטופס הגילוי גם את שם מבטח הרכב והמוסך הקשורים ברכב, כדי להקל על הצרכן את הנגישות למידע אודות הרכב.

מוצע לקבוע כי על עוסק ברכב העובר על הוראות סעיף 3 להצעת החוק יוטל קנס השווה היום

חברי הכנסת: גלעד ארדן, אמנון כהן

⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

הצעת חוק חובת גילוי נתונים בדבר פליטת מזהמים בפרסומות של כלי רכב, התשס"ח-2008*

1. בחוק זה -
"פרסומת" - פרסומת בכתב, בדפוס או באמצעים אלקטרוניים חזותיים, המיועדת או הזמינה לציבור;
"רכב מנועי" - רכב מנועי, כהגדרתו בתקנות התעבורה¹, שמשקלו הכולל המותר אינו עולה על 3,500 קילוגרמים והוא אחד מאלה:
(1) רכב בעל 4 גלגלים לפחות אשר תוכנן, נבנה ויועד להסיע נוסעים, שבו עד 8 מושבים נוסף על מושב הנהג;
(2) רכב מסחרי בעל 4 גלגלים לפחות אשר תוכנן, נבנה ויועד להובלת טובין או רכב שצוין ברישיונו כרכב עבודה;
"השר" - השר להגנת הסביבה.
2. לא יעשה אדם פרסומת לרכב מנועי, אלא אם כן מופיעה בגוף הפרסומת מודעה בגודל רכב מנועי הגבלות בפרסום של 10% לכל הפחות משטח הפרסום הכולל שבה יפורטו -
(1) דרגת הזיהום, בהתבסס על פליטת המזהמים של הרכב המנועי נושא הפרסומת בשעת נסיעה, לפי יחידות המדידה המקובלות של כל מזהם; בפסקה זו, "מזהם" - כל אחד מאלה: פחמן דו-חמצני (CO₂), פחמן חד-חמצני (CO), תחמוצות חנקן (NO_x), פחמימנים (HC) וחלקיקים נשימים (PM);
(2) נתונים על צריכת הדלק של הרכב המנועי, ביחידות של קילומטר לליטר.
3. נעשתה פרסומת לרכב מנועי, רואים אותה כאילו עשאה היצרן, ואם הרכב מיובא - היבואן, או נעשתה לפי הוראותיהם כל עוד לא הוכח אחרת, ובלבד שלא יראו בפרסומת שמקורה מחוץ לישראל כפרסומת אסורה לפי הוראות חוק זה, אם מהדרך שבה היא משודרת או מפורסמת, לפי העניין, עולה כי היא לא מיועדת בעיקרה לציבור בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

יש צורך דחוף לעודד את הציבור לרכוש כלי רכב שמוזהמים את הסביבה במידה מעטה ככל האפשר.

מטרתה של הצעת החוק המתפרסמת בזה היא להבטיח כי לרוכשי כלי רכב תהיה נגישות לנתוני מידע בדבר פליטת המזהמים מכלי רכב שונים, כדי לעודד שקיפות מרבית בתחום זה ולהביא לרכישה מוגברת של כלי רכב ידידותיים לסביבה במקום כלי רכב מזהמים.

על פי הצעת החוק, יחויב כל מי שעושה פרסומת לרכב מנועי מסוגים המוגדרים בהצעת החוק לייחד 10% משטח הפרסום לגילוי נתונים בדבר המזהמים שהרכב המנועי פולט לסביבה (סעיף 2), ולציון של דרגת הזיהום שנקבעה לרכב לפי מדדים של מזהמים אלה (סעיף 1). כמו כן, תחול חובה לפרט בפרסומת את הנתונים על צריכת הדלק של הרכב המנועי ביחידות של קילומטר לליטר (סעיף 2). מוצע גם להסמיך את השר להגנת הסביבה לקבוע את דרגות הזיהום ואת דרך הצגתן בפרסומות, ובלבד שדרך ההצגה תכלול גם צבע שיסמן כל דרגת זיהום, כדי להקל על הציבור לסווג את כלי הרכב.

השימוש הנפוץ בכלי רכב משפיע רבות על הסביבה ועל החברה כולה, ולא רק על המשתמשים ברכב. בין ההשפעות ניתן למנות את הזיהום הסביבתי, שמשפיע על תחלואת בני האדם, את התחממות כדור הארץ ואת הרעש שכלי הרכב גורמים.

הוועדה הבין-משרדית למיסוי "ירוק", שהיו חברים בה נציגי משרד האוצר, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד התשתיות הלאומיות והמשרד להגנת הסביבה, פרסמה בדוח מינואר 2008 הערכה של עלויות הנוקים לבריאות האדם, לבניינים ולגידולים חקלאיים הנגרמים מפליטת מזהמים מרכב. הערכה זו נקבעה בדוח של תכנית הוועדה האירופית לתחבורה עבור נסיעה בתנאים עירוניים טיפוסיים, על בסיס מחזור נהיגה אירופי שפורסם בשנת 2001 (European Commission Transport RTD Programme UTOPIA Project). ובו הובאו נתונים שלפיהם עלות הנוקים מכל טון של פליטת מזהמים מכלי רכב היא כ-30,000 אירו.

נוסף על העלות האמורה, המזהמים הנפלטים מכלי הרכב המנועיים פוגעים בסביבה, מגבירים את אפקט החממה ומחריפים את משבר האקלים שפוקד את כדור הארץ. לפיכך,

* הצעת חוק מס' 3073/17/פ' הועברה לוועדה ביום ט' בשבט התשס"ח (16 בינואר 2008).
1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

- עונשין 4. העובר על הוראה מהוראות לפי סעיף 2, דינו - קנס פי שבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- ביצוע ותקנות 5. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, לאחר התייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו, לרבות בעניינים אלה:
- (1) דרגות הזיהום ודרך הצגתן לעניין סעיף 2(1), ובכלל זה הצבע שיסמן את דרגות הזיהום במודעה;
- (2) יחידות המדידה התקניות שעל פיהן יפורסם המידע האמור בסעיף 2(2);
- (3) גודל המודעה, מיקומה, צורתה וצבעה, וכן גודל האותיות במודעה וצורתן;
- (4) פרטים נוספים על הפרטים שבסעיף 2 שיש לכלול בפרסומת לרכב מנועי.
- (ב) תקנות ראשונות לפי סעיף זה יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת בתוך שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- תחילה 6. (א) תחילתו של חוק זה ארבעה חודשים מיום פרסומו (להלן - יום התחילה).
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר רשאי לדחות, בצו, את יום התחילה בתקופה שלא תעלה על חודשיים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע סנקציה על הפרת הוראה מההוראות לפי סעיף 2 המוצע - קנס השווה היום ל-182,700 שקלים חדשים (סעיף 4). גובה הקנס תואם את גובה הקנס הקבוע בשל הפרת חובת הגילוי בסעיף 23 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת הכלכלה של הכנסת, בין היתר, באפשרות להחיל את חובת הגילוי של דרגת הזיהום של כלי הרכב גם באולמות התצוגה והמכירה שבהם מוצגים ונמכרים כלי רכב, ולא רק בפרסומות, וכן את ההשלכות הכלכליות של קביעת דרגות זיהום כאמור. כמו כן, הוועדה תדון באופן שבו תוחל הצעת החוק בכלי תקשורת שונים, ובכלל זה ברדיו ובטלוויזיה.

נוסף על כך, מוצע לקבוע חוקה שלפיה אם נעשתה פרסומת לרכב מנועי, רואים אותה כאילו היצרן עשה אותה, ואם המוצר מיובא - היבואן, או שהפרסומת נעשתה לפי הוראותיהם, כל עוד לא הוכח אחרת. כמו כן, כדי למנוע מצב שבו כל פרסומת בכלי תקשורת זר שהציבור בישראל יכול להיות חשוף אליה תהיה אסורה אם לא עמדה בתנאי הצעת החוק, מוצע כי לא יראו בפרסומת שמקורה מחוץ לישראל כפרסומת אסורה אם מהדרך שבה היא משודרת או מפורסמת, לפי העניין, עולה כי היא לא מיועדת בעיקרה לציבור בישראל (סעיף 3). הוראות דומות קבועות בסעיף 13 לחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983.

חברי הכנסת: גלעד ארדן, רונית תירוש

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 26) (ביטול עסקה מתמשכת), התשס"ח-2008*

1. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי ההגדרה תיקון סעיף 1 "עסקה" יבוא:
"עסקה מתמשכת" – עסקה לרכישה של טובין או שירותים באופן מתמשך, לרבות כל שינוי בעסקה או תוספת לה, בין אם העסקה היא לתקופה קצובה ובין אם היא לתקופה בלתי קצובה";
2. בסעיף 2(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (20) יבוא:
"21) תנאי הביטול של עסקה";
3. אחרי סעיף 4ג לחוק העיקרי יבוא:
"עסקה מתמשכת 74. (א) עוסק העומד לחתום על חוזה בכתב עם צרכן, חייב לגלות – חובות גילוי וביטול העסקה לו, בעל-פה, וכן בחוזה באופן מודגש ובאותיות ברורות וקריאות, פרטים אלה:
(1) משך העסקה המתמשכת ומועד סיומה, ככל שנקבע;
(2) תנאי העסקה המתמשכת;

ד ב ר י ה ס ב ר

גורם חשוב בפעילות משקית וכלכלית תקינה." (דנ"א 5712/01 ברזני נ' בוק – חברה ישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נו (6) 385, 419 ו-432).

סעיף 1 מוצע להגדיר עסקה מתמשכת כעסקה לרכישה של טובין או שירותים באופן מתמשך, בין אם מדובר בעסקה לתקופה קצובה ובין אם בעסקה לתקופה בלתי קצובה. כדי להבהיר כי עסקה מתמשכת כוללת שירותים נלווים או נוספים על השירותים שניתנו במסגרת העסקה העיקרית, מוצע לקבוע כי עסקה מתמשכת תכלול כל שינוי בעסקה או תוספת לה.

סעיף 2 סעיף 2 לחוק אוסר על עוסק להטעות את הצרכן בכל עניין מהותי בעסקה, לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה, ומגדיר לשם כך כמה עניינים שיראו אותם כמהותיים בעסקה. מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע כי עוסק לא יטעה את הצרכן בכל הנוגע לתנאי הביטול של עסקה, ואלה יהיו, על פי התיקון המוצע, עניין מהותי בעסקה. התיקון האמור יחול על כל עסקה למכירת נכס או למתן שירות, ובין היתר על עסקה מתמשכת כהגדרתה בהצעת החוק.

סעיף 3 סעיף 4 לחוק, שעניינו חובת גילוי לצרכן, מטיל על העוסק חובה לגלות לצרכן כל פגם או תכונה המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס או השירות, כל תכונה בנכס או בשירות המחייבת שימוש בדרך מיוחדת

צרכנים המתקשרים בעסקאות להספקת טובין או למתן שירותים באופן מתמשך נתקלים לעתים בקשיים בבואם לבטל עסקאות אלה, ועל כן מחויבים בתשלומים מכוחן, אף שאינם מעוניינים עוד בקבלת הטובין או השירותים לפי העסקאות האמורות. עסקה מתמשכת, מעצם טבעה, מגבילה את חופש ההתקשרות של הצרכן שעקב שינוי נסיבות או אי שביעות רצונו מהשירות שניתן לו, מעוניין לבטל את העסקה. על כן, האינטרס של הצרכן הוא כי מנגנון סיום ההתקשרות יהיה מהיר ופשוט ככל הניתן מבחינת הפעולות הנדרשות ממנו ומבחינת העלות הכלכלית הכרוכה בכך (תא י"ם) 9005/03 היועץ המשפטי לממשלה נ' שח"ל טרפואה בע"מ, ניתן ביום 30 באפריל 2007).

הצעת החוק המתפרסמת בזה נועדה להקל על הצרכנים לבטל עסקאות מתמשכות ולחוק את מעמדן מול העוסקים, תוך צמצום פערי הכוחות וחוסר השוויון בעמדות המיקוח של הצדדים, באופן העולה בקנה אחד עם עיקר תכליתו של חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1980 (להלן – החוק), כפי שפסק בית המשפט העליון: "... תכליתו של חוק הגנת הצרכן היא יצירת איוון ראוי בין הצרכן היחיד לבין עוסקים – בעיקרם העוסקים הגדולים – וזאת עושה החוק על דרך הטלת חובות מוגברות על העוסקים..."; "מטרתו להשליט ארוחות התנהגות ראויות על המגזר העסקי ולקבוע כללי משחק הוגנים ביחסים שבין הצרכן לעוסק... ההגנה על הצרכן משמשת גם אמצעי לקידומה של תחרות הוגנת בין עוסקים, שהיא

* הצעת חוק מס' 3179/17/פ: הועברה לוועדה ביום ט' בשבט התשס"ח (16 בינואר 2008).
1 ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התשס"ח, עמ' 14.

- (3) זכות הצרכן לבטל עסקה מתמשכת ודרכי ביטולה;
- (4) פירוט התשלומים שעל הצרכן לשלם בשל הביטול לפי תנאי העסקה המתמשכת, ככל שנקבעו בחוזה;
- (5) המען, מספר הטלפון, מספר הפקסימיליה וכתובת הדואר האלקטרוני של העוסק.
- (ב) נערכה העסקה המתמשכת בעל־פה, ימסור העוסק לצרכן מסמך בכתב הכולל את הפרטים האמורים בפסקאות (1) עד (5) של סעיף קטן (א).
- (ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) באות להוסיף על הוראות סעיף 114, ולא לגרוע מהן.
- (ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) -
- (1) עוסק יציין בכל חשבונית הנשלחת לצרכן, באופן מודגש ובאותיות ברורות וקריאות, את מועד סיום העסקה המתמשכת, ככל שנקבע, ואת מען העוסק שאליו ניתן לשלוח הודעת ביטול כמשמעותה בסעיף קטן (ה)(1);
- (2) עוסק יפרסם באתר האינטרנט שלו את הדרכים לביטול עסקה מתמשכת וכן את פרטיו כאמור בסעיף קטן (א)(5).
- (ה) (1) צרכן רשאי לבטל עסקה מתמשכת באמצעות הודעת ביטול, בצירוף פרט מזהה אם הוסכם עליו עם העוסק בעת ההתקשרות לצורך ביטול העסקה, שתימסר לעוסק באחד מאלה: טלפון, פקסימיליה, דואר אלקטרוני, הודעה בעל־פה במקום העסק או דואר רשום.

ד ב ר י ה ס ב ר

העוסק שאליו יוכל הצרכן לשלוח הודעה בדבר רצונו לבטל את העסקה המתמשכת. זאת, כדי לסייע לצרכנים שהתקשרו בעסקאות מתמשכות לעקוב אחר מועד סיום העסקה. כמו כן, מוצע כי העוסק יפרסם, גם באתר האינטרנט שלו, את הפרטים הנוגעים לדרכי ביטול עסקה מתמשכת, וכן את המען, מספר הטלפון, מספר הפקסימיליה וכתובת הדואר האלקטרוני שלו (סעיף 114(ד) המוצע).

כדי להקל על צרכנים המעוניינים לבטל עסקאות מתמשכות ולהגן על זכותם לעשות כן, מוצע כי עוסק יחויב להפסיק את הספקת הטובין או את מתן השירותים, לפי העניין, וכן את גביית התשלומים מהצרכן בשל כך, החל במועד שהצרכן יציין בהודעה שימסור לעוסק, ובלבד שההודעה נמסרה באמצעות אחד מאלה: טלפון, פקסימיליה, דואר אלקטרוני, הודעה בעל־פה במקום העסק או דואר רשום, ובצירוף פרט מזהה לצורך ביטול העסקה, כפי שהוסכם עם העוסק בעת ההתקשרות (להלן - הודעת ביטול). ואולם, אם לא ציין הצרכן מועד כאמור, יפסיק העוסק את ביצוע העסקה המתמשכת ואת חיוב הצרכן בתשלומים כאמור

במטרה למנוע פגיעה בצרכן או באדם אחר, וכן כל פרט מהותי שקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת. מוצע לקבוע חובות גילוי מוגברות שיוטלו על עוסק בעסקה מתמשכת, כך שיחויב לגלות לצרכן, בעל־פה וכן בחוזה, באופן מודגש ובאותיות ברורות וקריאות, טרם ההתקשרות בעסקה המתמשכת, את משך העסקה ואת מועד סיומה, ככל שנקבע, את תנאי העסקה, ואת זכות הצרכן לבטלה ואת דרכי הביטול, את פירוט התשלומים שעל הצרכן לשלם בשל ביטול העסקה - אם נקבעו תשלומים כאלה לפי תנאי העסקה - וכן את פרטי העוסק. אם נערכה העסקה בעל־פה, ימסור העוסק מסמך בכתב הכולל את הפרטים האמורים. יובהר כי אין בהוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) המוצעים כדי לגרוע מהוראות סעיף 114 לחוק, שעניינו עסקת מכר מרחוק (סעיף 114(א) עד (ג) המוצע).

נוסף על הפרטים האמורים שעוסק יידרש למסור לצרכן קודם ההתקשרות בעסקה, מוצע לחייבו לציין, בכל חשבונית הנשלחת לצרכן, באופן מודגש ובאותיות ברורות וקריאות, את מועד סיום העסקה המתמשכת, ככל שנקבע, ואת מען

(2) חוזה בעסקה מתמשכת יסתיים החל במועד שצוין בהודעת הביטול כמשמעותה בפסקה (1), ואם לא ציין הצרכן מועד כאמור – בתוך שני ימי עסקים מיום שנמסרה הודעת הביטול, או – אם נמסרה הודעת הביטול באמצעות דואר רשום – בתוך חמישה ימי עסקים (בפסקה זו – מועד הביטול): במועד הביטול יפסיק העוסק את מתן הטובין או השירותים, לפי העניין, ולא יחייב את הצרכן בתשלומים בעד טובין או שירותים שניתנו לאחר מועד הביטול.

(ו) מסר הצרכן הודעת ביטול לעוסק לפי הוראות סעיף קטן (ה), והעוסק המשיך לחייב את הצרכן בתשלומים בשל העסקה המתמשכת עקב נסיבות שהעוסק לא ידע ולא היה עליו לדעת עליהן, או שלא ראה ולא היה עליו לראותן מראש, וכל עוד התקיימו אותן נסיבות, וביטול העסקה המתמשכת היה בלתי אפשרי בשל נסיבות אלה, לא יחולו הוראות סעיף קטן (ה) וסעיף 31א(א)(2).

תיקון סעיף 31א

4. בסעיף 31א לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (2) יבוא:

”(א2) ביקש צרכן לבטל עסקה מתמשכת באמצעות הודעת ביטול כאמור בסעיף 4ד(ה), והעוסק המשיך לחייב את הצרכן בתשלומים בשל העסקה בניגוד להוראות אותו סעיף;”

(2) בסעיף קטן (ב), במקום ”לעניין” יבוא ”לעניין פסקה (א2), די אם הצרכן מסר הודעת ביטול כאמור בסעיף 4ד(ה); ולעניין”.

ד ב ר י ה ס ב ר

(תרופות בשל הפרת חוזה), התשל”א-1970, ויש בה כדי להגן גם על זכויותיו של עוסק בנסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן (סעיף 4ד(ו) המוצע).

סעיף 4 כדי לחזק את ההגנה על זכויות צרכנים המתקשרים בעסקאות מתמשכות ולהרתיע עוסקים מהפרת הוראות ההסדר המוצע, מוצע לתקן את סעיף 31א לחוק, שעניינו פיצויים שאינם תלויים בהוכחת נזק, עד המשפט לפסוק פיצויים שאינם תלויים בהוכחת נזק, עד לסכום של 10,000 שקלים חדשים, במקרה שבו עוסק המשיך לחייב את הצרכן בתשלומים בשל עסקה מתמשכת לאחר שהצרכן מסר הודעה לעוסק בדבר רצונו לבטל את העסקה בהתאם להוראות החוק המוצע. סעיף 31א(ב) לחוק קובע כי לא תוגש תביעה לפיצויים לדוגמה אלא לאחר שהצרכן ביקש מהעוסק, בכתב, כי יקיים את הוראות החוק, מוצע לקבוע חריג להוראה זו, שלפיו לצורך הגשת תביעה לפיצויים לדוגמה בשל חיוב הצרכן בתשלומים לאחר שמסר הודעת ביטול לעוסק, די בכך שהצרכן מסר את ההודעה לעוסק, ואין צורך כי ימסור לו הודעה נוספת בכתב.

בתוך שני ימי עסקים מיום שנמסרה הודעת הביטול, ואם נמסרה ההודעה באמצעות דואר רשום – בתוך חמישה ימי עסקים. יובהר כי ההוראה המוצעת לא נועדה למנוע מעוסק לגבות קנס יציאה מצרכן שמסר הודעת ביטול לפי הוראות החוק המוצע, ככל שהוסכם על כך בין הצדדים וככל שגבייה כאמור עולה בקנה אחד עם הוראות כל דין (סעיף 4ד(ה) המוצע).

לחובת העוסק להפסיק את חיובו של הצרכן בתשלומים בעסקה מתמשכת, מוצע לקבוע חריג שיחול בנסיבות שהעוסק לא ידע ולא היה עליו לדעת עליהן, והוא לא ראה ולא היה עליו לראותן מראש ולא יכול היה למנוען, וביטול העסקה המתמשכת היה בלתי אפשרי עקב הנסיבות האמורות, וכל עוד הן מתקיימות. בנסיבות אלה לא יחויב העוסק להפסיק את ביצוע העסקה המתמשכת ואת גביית התשלומים מהצרכן בשל הספקת טובין או מתן שירות לאחר מסירת הודעת הביטול, וכן לא ניתן יהיה לפסוק לגבי אותו עוסק פיצויים לדוגמה לפי הוראות סעיף 31א(ב)(א2) המוצע (כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 4). ההוראה המוצעת תואמת את הוראות הדין הכללי הקבועות בסעיף 18 לחוק החוזים

תחילתו של חוק זה ביום _____** (להלן - יום התחילה).

הוראות חוק זה יחולו גם על התקשרויות שנערכו לפני יום התחילה, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בסעיף 4(ה)1 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, במקום "פרט מזהה אם הוסכם עליו עם העוסק בעת ההתקשרות לצורך ביטול העסקה" יבוא "מספר תעודת זהות או ארבע הספרות האחרונות של כרטיס האשראי של הצרכן, לפי בחירתו של הצרכן".

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי מועד תחילתו של החוק המוצע ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית, ומוצע להחילו גם על התקשרויות שנערכו לפני יום התחילה. ואולם, על אף הוראות סעיף 4(ה) המוצע, בהתקשרויות אלה, צרכן המעוניין לשלוח הודעת ביטול לעוסק, יידרש למסור, כפרט מזהה במסגרת ההודעה, את מספר תעודת הזהות שלו או את ארבע הספרות האחרונות של כרטיס האשראי שברשותו, לפי בחירתו.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן ועדת הכלכלה של הכנסת אם יש לקבוע חריג לחובת הצרכן לשלוח הודעה בכתב לעוסק, כתנאי להגשת תביעה לפיצויים לדוגמה נגדו בשל חיוב צרכן בתשלומים לאחר ביטול עסקה מתמשכת, כמוצע בסעיף 4 להצעת החוק, ובשאלת תחולתו של החוק המוצע על התקשרויות שנערכו לפני יום התחילה, כמוצע בסעיף 5 להצעת החוק. כמו כן, תדון הוועדה בשאלת היחס בין הוראות הקיימות ברישיונות שניתנו לעוסקים לפני יום התחילה לבין הוראות החוק המוצע, ככל שיש סתירה ביניהן.

חברי הכנסת: גלעד ארדן, אלי אפללו

** המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.